

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут мистецтв

Кафедра інструментально-виконавської майстерності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

« 11 » « 09 » 2019р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КАМЕРНИЙ АНСАМБЛЬ /

ІНСТРУМЕНТАЛЬНИЙ АНСАМБЛЬ

Спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

Освітнього рівня: першого (бакалаврського)

Освітньої програми

025.00.04 Інструментальне виконавство

(оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)

Київ – 2019

Розробник: Василевич Марта Олексіївна, викладач кафедри інструментально - виконавської майстерності

Викладач: Василевич Марта Олексіївна, викладач кафедри інструментально - виконавської майстерності

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності

Протокол від 29.08. 2019 року № 8

Завідувач кафедри _____ (Т. Б. Каблова)

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи)

025.00.04 Інструментальне виконавство (оркестрові струнні, народні, духові та ударні інструменти)

_____.____.2019 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми

(керівник проектної групи) _____ (В. М. Сподаренко)

(підпис)

на 20__ / Робочу програму перевірено

_____.____.2019 р.

Заступник директора _____ (А.О. Таранник)

Пролонговано:

на 20__ /20__ н. р. _____ (_____), «__»__ 20__ р.,

(підпис)

(ПІБ)

на 20__ /20__ н. р. _____ (_____), «__»__ 20__ р.,

(підпис)

(ПІБ)

на 20__ /20__ н. р. _____ (_____), «__»__ 20__ р.,

(підпис)

(ПІБ)

на 20__ /20__ н. р. _____ (_____), «__»__ 20__ р.,

(підпис)

(ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання - денна	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6 / 180	
Курс	III	
Семестр	5	6
Кількість змістових модулів з розподілом:		
Обсяг кредитів	1	1
Обсяг годин, в тому числі:	30	30
Аудиторні	19	16
модульний контроль	2	2
семестровий контроль	5	-
самостійна робота	4	12
форми семестрового контролю	екзамен	-

2. Мета навчальної дисципліни

Дисципліна «Камерний ансамбль» входить до курсу спеціальних дисциплін. Зміст курсу втілює основні завдання розвитку виконавських ансамблевих здібностей студента та містить такі складові: *теоретична* (реалізується у ході занять із кожним учасником камерного ансамблю залежно від його здібностей та попередньої музичної підготовки); *практична* (здійснюється в ході аудиторних занять у процесі вивчення музичних творів та їх художнього виконання); *самостійна робота студентів* (реалізується в конкретних завданнях для самостійного опрацювання у домашніх заняттях).

Мета курсу - формування інструментально-виконавської компетентності та розвиток творчого потенціалу студента у процесі засвоєння навчального репертуару для камерних ансамблів; підготовка музикантів-спеціалістів, які володіють навичками колективного виконавства, необхідними для майбутньої концертно-педагогічної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни - формування ряду компетентностей студента, зокрема:

Загальні

інтегральна (комплексна інтеграція знань, умінь і навичок із таких фахових

дисциплін: спеціальний музичний інструмент, теорія та історія музики, спрямована на розвиток особистості, здатність до творчої самореалізації у сфері музичного мистецтва);

комунікативна (здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності, здатність працювати у команді, вільне володіння українською мовою, здатність до професійного спілкування іноземною мовою);

самоосвітня (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу ;та самореалізацію);

методична (розуміння методів роботи над музичними творами різної форми, жанру та стилю);

педагогічна (розуміння цілей, завдань та основних принципів музичної педагогіки);

інформаційна (здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел, необхідної для навчальної і педагогічної діяльності, здатність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній та професійній діяльності).

Фахові базові:

мистецтвознавча (здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій, історичних та культурологічних процесів розвитку музичного мистецтва у музикознавчій, виконавській та педагогічній діяльності);

музично-інформаційна і технологічна (здатність до самостійного пошуку музичного матеріалу в мережі Інтернет, репертуарних збірках, навчально-методичних посібниках).

Фахові спеціальні:

інструментально-виконавська (здатність здійснювати виконавську діяльність на базі професійних знань та навичок гри на музичному інструменті, оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів);

концертно-сценічна (здатність до культурно-освітньої та концертно-виконавської діяльності в умовах публічного виступу);

методична (розуміння методів роботи над музичними творами різної форми, жанру та стилю);

педагогічна (розуміння цілей, завдань та основних принципів музичної педагогіки).

3. Результати навчання за дисципліною:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- вільно володіти музичним інструментом, уміти використовувати його у концертно-виконавській діяльності;
- мати навички читання нот з аркуша;
- бути знайомим зі специфікою камерного виконавства, особливостями і технічними можливостями інструментів, які беруть участь в ансамблі;
- уміти використовувати засоби виразності при виконанні твору у єдності з партнерами по ансамблю;
- розуміти особливості різноманітних музичних форм, жанрів та стилів; - погоджувати власні виконавські навички з виконавськими вміннями партнерів;

- уміти реалізувати свої творчі напрацювання у концертно-сценічній та педагогічній діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1.							
Культура спільного музикування – важлива сторона професійного виховання студентів-виконавців.							
Тема 1. Вплив камерно-ансамблевої творчості на особистісний і художній розвиток музиканта.	11			9			2
Тема 2. Робота над вихованням узгодженості колективного виконавства.	12			10			2
Разом	23						
Модульний контроль	2						
Семестровий контроль	5						
Усього за V семестр							
Змістовий модуль 2.							
Формування технічного та художнього аспектів камерної гри.							
Тема 1. Технологічні засади ансамблевого музикування та їх втілення.	14			8			6
Тема 2. Реалізація творчого задуму в ансамблі.	14			8			6
Разом	28						
Модульний контроль	2						
Усього за VI семестр	30						
Усього за IIIкурс	60						

5. Програма навчальної дисципліни

«Камерний ансамбль»

Змістовий модуль 1

Культура спільного музикування – важлива сторона професійного виховання студентів-виконавців.

Тема 1. Вплив камерно-ансамблевої творчості на особистісний і художній розвиток музиканта.

Вивчення камерної музики відіграє значну роль у вихованні музиканта-професіонала. Камерне музикування як форма творчого спілкування є найбільш довершеним засобом особистісного становлення митця. Сприяє професійній зрілості музиканта, розширює світогляд та формує високі моральні якості.

Основна л-ра: 1-3.

Додаткова л-ра: 2,3,7-9.

Тема 2. Робота над вихованням узгодженості колективного виконавства.

Однакове розуміння музикантами ідейно-художнього змісту музичних творів, логіки розвитку музичної думки, підкорення індивідуальних дій колективному завданню, ідентифікація виконавської техніки у різних партіях ансамблю. Виховання почуття співпраці, контакту, взаємодопомоги, здатності повести за собою та піти назустріч.

Основна л-ра: 1-3.

Додаткова л-ра: 2,3,7-9.

Змістовий модуль 2

Формування технічного та художнього аспектів камерної гри.

Тема 1. Технологічні засади ансамблевого музикування та їх втілення.

Способи звуковидобування і звуковедення, відтворення засобів музичної виразності, організація горизонтального і вертикального ансамблевого звучання (темпо-ритмічний, динамічний, гармонічний, тембровий і технічний ансамблі).

Основна л-ра: 1-6.

Додаткова л-ра: 1, 2, 3, 5-7,9,11,14,15.

Тема 2. Реалізація творчого задуму в ансамблі.

Аналогічне розуміння виконавцями жанру, стилю та форми музичного твору, особливостей інтерпретації та логічне взаємне використання засобів музичної виразності; спільне емоційно-художнє переживання учасниками ансамблю.

Основна л-ра: 1-6.

Додаткова л-ра: 1-3, 5-7, 9,11,14,15.

6. Контроль навчальних досягнень
6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	19	19	16	16
Робота на практичному занятті	10	19	190	16	160
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ					
Разом		-	244	-	211

6.2. Завдання для самостійної роботи студента

№	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	Бали
1.	Самостійна психологічна робота над вихованням почуття взаємодопомоги, співпраці, контакту.	2	Основна л-ра: 1,2,3. Дод. л-ра: 2,3,7.	На занятті	5
2.	Домашня робота над вивченням ансамблевої партії.	2	Нотна література	На занятті	5
	Усього за V семестр	4			10
4.	Відпрацювання технічних труднощів у творах, що вивчаються. Робота над звуком, інтонацією, ритмом.	6	Нотна література	На занятті	5
6	Відпрацювання основних методів виховання сценічної витримки.	6	Основна л-ра: 1,2,3. Дод. л-ра: 2,3,7.є	На занятті	5
Усього за VI семестр		12			10
Усього за навчальний рік		16			20

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форми проведення	Критерії оцінювання	Бали
Модульний контроль 1		
Прослухування під час роботи в класі	Читання з листа.	8
	Розуміння форми твору.	8
	Знання власної партії.	9
Максимальна кількість балів		25
Модульний контроль 2		
Прослухування під час роботи в класі	Повний обсяг виконання твору.	8
	Відчуття ансамблю.	8
	Готовність до концертного виступу.	9
Максимальна кількість балів		25

6.3. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання: Екзамен – відкрите виконання.

Бали	Критерії
35 - 40	Студент продемонстрував досконале володіння музичним інструментом. Технічна майстерність на необхідному рівні. Складність програми відповідає вимогам. В грі присутнє відчуття стилю музики, що виконується. Гра стабільна, без текстових помилок.
29 - 34	Студент продемонстрував дуже добре володіння музичним інструментом. Допустив незначні випадкові технічні огріхи, які суттєво не впливають на загальну картину технічної майстерності. Складність програми відповідає вимогам. В грі присутнє відчуття стилю музики, що виконується. Гра відносно стабільна, проте мають місце незначні текстові неточності, які не порушують форми творів і не впливають на цілісне їх сприйняття.
25 – 29	Студент продемонстрував добрий рівень володіння музичним інструментом. Технічна майстерність добра, але допущені неточності у виконанні штрихів, нестабільна інтонація, не завжди якісне звуковидобування. Рівень складності програми відповідає вимогам, проте відчуття стилю, характеру музики та фразування не завжди логічне і переконливе. Мають місце деякі текстові неточності
19 - 24	Студент продемонстрував достатній рівень володіння музичним інструментом. Виявив недосконале володіння штриховою технікою, допустив багато інтонаційних неточностей, має проблеми з відтворенням складних ритмічних рисунків. Рівень складності програми середній або завищений щодо його виконавських можливостей. Розуміння стилю фрагментарне, фразування непереконливе. Використання динаміки і агогіки дещо хаотичне, непродумане. Артистизм невиразний. Виконання недостатньо стабільне. Текст відтворений з численними неточностями.
10 - 19	Студент продемонстрував посередній рівень володіння музичним інструментом. Виявив обмежені технічні можливості, слабку штрихову техніку і техніку виконання подвійних нот, акордів, нестабільне інтонування. Складність програми невисока. Не охоплена форма творів, нелогічне фразування. Мало використовує засоби художньої виразності – динаміку, агогіку. Артистизм не виявлений. Виконання програми нестабільне.
1 - 9	Виявлений низький рівень володіння інструментом. Неякісне звуковидобування, обмежене володіння штрихами. Фальшива інтонація. Значні проблеми з метроритмом. Складність програми недостатня.

	несформоване відчуття стилю, нерозуміння характеру музичних творів, невміння фразувати. Відсутній артистизм виконання. У тексті допущена велика кількість грубих помилок. Гра нестабільна.
--	--

6.6. Шкала відповідності оцінок.

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 - 90
Дуже добре	82 – 89
Добре	75 - 81
Задовільно	69 – 74
Достатньо	60 - 68
Незадовільно	0 - 59

7. Навчально-методична картка дисципліни

V семестр			VI семестр	
Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Культура спільного музикування – важлива сторона професійного виховання студентів-виконавців		Формування технічного та художнього аспектів камерної гри.	
К-сть балів за модуль	209		198	
Заняття №				
Практичні	9	10	9	9
Теми занять	Тема 1. Вплив камерно-ансамблевої творчості на особистісний і художній розвиток музиканта.	Тема 2. Робота над вихованням узгодженості колективного виконавства.	Тема 1. Технологічні засади ансамблевого музикування.	Тема 2. Реалізації творчого задуму в ансамблі.
К-сть балів	1*19 = 19 10*19 = 190		1*16 = 16 10*16 = 160	
Самостійна робота – к-сть балів	10		10	
Види поточного контролю	Модульне контрольне прослуховування – 25 б.		Модульне контрольне прослуховування – 25 б.	
Усього	244		211	
Підсумковий контроль	екзамен		-	
Коефіцієнт	Усього за період роботи до екзамену – 244 бали (що прирівнюється до 60 балів з урахуванням коефіцієнта 4,0), екзамен – 40 балів.			

8. Орієнтовний репертуар:

Сонати для скрипки і фортепіано, тріо для скрипки, віолончелі і фортепіано.

1. Бах Й.С. Сонати 1- 6
2. Вебер К.М. Сонати 1- 6
3. Гайдн Й. Сонати 1- 8
4. Гайдн Й. Тріо (всі)
5. Гедіке Соната
6. Гедіке Тріо g-moll
7. Гендель Сонати 1-6
8. Дворжак А. Соната F-dur , Сонатина G-dur
9. Кирейко В. Тріо
10. Кореллі Сонати
11. Людкевич С. Соната
12. Людкевич С. Тріо №1
13. Мендельсон Ф. Соната f-moll
14. Моцарт В.-А. Сонати, Тріо
15. Нижанківський Н. Тріо
16. Працюк Б. Тріо «Чотири вітри»
17. Пуленк Ф. Соната
18. Тартіні Дж. Сонати
19. Шамо І. Соната

9. Методичне забезпечення курсу

Основна література:

1. Ауэр Л. Моя школа игры на скрипке. Интерпретация произведений скрипичной классики / Л.Ауэр. – М.: Музыка, 1965. - 272 с.
 - а. [Електронний ресурс] - <http://leaserang.weebly.com/blog/leopoljd-auer-moya-shkola-igri-na-skripke>
2. Готлиб А.Д. Основы ансамблевой техники. – М.: Музыка, 1971. — 94 с. (знаходиться в електронному репозиторії Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка).
3. Мильман М. Мысли о камерно-инструментальной педагогике и исполнительстве – Камерный ансамбль. Педагогика и исполнительство: Сб. статей/Ред.-сост К.Х.Аджемов. – М.: Музыка, 1979. – С. 48 – 63. (знаходиться в електронному репозиторії Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса
4. Стеценко В. – Методика навчання гри на скрипці / В.Стеценко. – К.:
5. Музична Україна, 1974. – Ч.І - 170 с.
6. Стеценко В. – Методика навчання гри на скрипці / В. Стеценко. - К.: Мистецтво, 1964. – Ч.ІІ - 154 с.

Додаткова література

1. Арутюнян И.Е. – Некоторые вопросы методики преподавания камерного ансамбля. / И.Е. Арутюнян. Ереван.: Луйс, 1986. 90 с.
1. Аджемов К.Х. - Двухчастные скрипичные сонаты Моцарта в классе камерного ансамбля. – Камерный ансамбль: Педагогика и исполнительство: Сб. статей / Ред.-сост. К.Х. Аджемов. – М.: Музыка, 1979. С. 77 – 95.
2. Благой Д. - Искусство камерного ансамбля и музыкально-педагогический процесс. – Камерный ансамбль: Педагогика и исполнительство: Сб. статей / Ред.-сост. К.Х. Аджемов. – М.: Музыка, 1979. С. 5 – 31.

3. Благой Д.Д. Камерный ансамбль и различные формы коллективного музицирования. – Камерный ансамбль: Педагогика и исполнительство: Сб. статей. – Вып.2. – М.: Музыка, 1996. С.65-7
4. Боровик М.К. - Український радянський камерно-інструментальний ансамбль / М.К. Боровик – К.: Музична Україна, 1968. – 207 с.
5. Григорьев В. - Леонид Коган / В.Григорьев. М.: Музыка, 1984. – 30с.
6. Гуревич Л. – Скрипичные штрихи и аппликатура как средство интерпретации / Л. Гуревич. Л.: Музыка, 1988. – 165с.
7. Гутников Б. Об искусстве скрипичной игры / Б. Гутников. – Л.: Музыка, 1988. - 56 с.
8. Кан А. – Радости и печали: Размышления Пабло Казальса / А. Кан. – М.: Прогресс, 1977. – 229с.
9. Лесман И. Очерки по методике обучения игре на скрипке / И. Лесман. М.: Гос.муз.изд-во, 1964. - 272 с.
10. Мейлих Е. – Джордже Энеску / Е. Мейлих. - Л.: Музыка, 1980. – 80 с.
11. Очерки по методике обучения игре на скрипке: Вопросы техники левой руки скрипача: Сб.статей. Учебное пособие для музыкальных училищ и консерваторий / под ред. М.С.Блока. – М.: Музиздат, 1960, - 203 с.
12. Пляченко Т. М. Методика роботи з музично-інструментальними колективами : навч.-метод. посібник [для студ. мистецького ф-ту пед. університету] / Т. М. Пляченко ;[Рекомендовано Мін. освіти і науки України]. – Кіровоград : „Імекс-ЛТД”, 2009. –232 с.
13. Раабен Л. – Жизнь замечательных скрипачей / Л.Раабен. – М., Л.: Музыка, 1967. – 212 с.
14. Стеценко В. – Закономірності інтонування на скрипці / В. Стеценко. К.: Музична Україна, 1972. – 60 с.
15. Вопросы скрипичного исполнительства и педагогики: Сб. статей. Сост. С.Сапожников.- М.: Музыка, 1968. – 148 с. Очерки по методике обучения игре на скрипке: Вопросы техники левой руки скрипача.